

ÅRSBERETNING 2021

Indhold

- 4** COVID-19 gav skiftende retningslinjer og midlertidige retslokaler
- 6** Stor tilfredshed blandt domstolenes brugere
- 8** Bevilling til bunkebekæmpelse
- 9** Domstolenes økonomi
- 10** Det digitale retsvæsen
- 12** Nye retsafgifter
- 13** Det internationale samarbejde
- 15** Samarbejde om det familieretlige system
- 16** Et travlt år med persondataret
- 17** Bedste Praksis
- 18** Rigsretten blev samlet
- 19** Fyldte telte og gode debatter på Folkemødet
- 20** Relancering af kenddinret.dk

UDGIVET AF DOMSTOLSSTYRELSEN 2022

Forsidefoto: Lars Krabbe

Beretning

I 2021 modtog byretterne ca. 710.000 sager, Sø- og Handelsretten knap 10.000 sager, landsretterne ca. 11.000 sager og Højesteret ca. 300 sager. Det var samlet omkring 5 procent færre sager end i 2020. Antallet af sager ved Tinglysningssretten var på nogenlunde samme niveau som i 2020.

Byretterne

I årene frem mod 2021 modtog retterne markant flere straffesager end tidligere, ligesom kompleksiteten i sagerne samtidig er steget med f.eks. længere tid til hovedforhandling til følge. Desuden kan det bl.a. nævnes, at der efter ændringen den 1. juli 2018 af definitionen af særligt prioriterede sager om vold, voldtægt og våbenbesiddelse har været et markant øget antal VVV-sager. Der har i 2021 været et fald i antallet af modtagne straffesager, men det har været fra et meget højt niveau, og niveauet er fortsat relativt højt.

Byretterne har samlet set modtaget omkring 5 pct. færre sager i 2021 sammenlignet med 2020. Udviklingen er især båret af et fald i antallet af fogedsager, men også fald i civile sager, insolvensskiftesager og straffesager. På dødsboskifteområdet og for notarialforretninger har der været et øget antal sager.

Byretterne havde samlet set et fald i aktiviteten på 4 pct. i 2021 sammenlignet med 2020, og COVID-19 vurderes i betydelig grad at have påvirket sagsafviklingen. Mange sager har i sidste øjeblik måttet udskydes som følge af smitte og nærkontakt. For de fleste sagsområder er sagsbehandlingstiden blevet længere som følge af udfordringerne. Der blev dog afsluttet et markant højere antal nævningsager i 2021 end i 2020 og samtidig også et højt antal domsmandssager.

Selv om byretterne samlet set oplevede et fald i antal modtagne straffesager i 2021, blev der modtaget det næsthøjeste antal nævningsager, siden byretterne startede med at behandle nævningsager i 2008. Det vurderes, at der er en tæt sammenhæng mellem stigningen i antallet af nævningsager og politisk besluttede straffeskærpelser, bandekriminalitet og terrorvirksomhed. Tilsvarende er der modtaget 15 pct. flere domsmandssager i perioden 2017-2021 sammenlignet med perioden 2012-2016. I 2021 var antallet af modtagne domsmandssager lavere end i 2020, men lå på et højt niveau sammenlignet med tidligere år.

Der er sket en forskydning af sagstallene for de civile sager, således at der er blevet godt 10 pct. flere familiesager i 2021, men færre almindelige sager, boligsager, småsager og konkurskarantænesager.

For insolvenssagerne er der sket en forskydning, så der er blevet lidt flere konkurssager, men noget færre af de øvrige kategorier: tvangsopløsningssager, gældssaneringsager, rekonstruktioner og ægtefælleskifter. Der er dog stadig modtaget færre konkurssager i 2021, end der blev modtaget i 2019.

Der er modtaget 12 pct. færre fogedsager og 9 pct. færre tvangsauktionssager.

Landsretterne

Landsretterne modtog 8 pct. færre civile sager i 2021, og ca. 3 pct. flere straffesager, så landsretterne samlet modtog 2 pct. færre sager. Imidlertid afsluttede landsretterne omtrent det samme antal sager som i 2020. Dog faldt antal afsluttede civile sager med 4 pct., hvorimod antallet af afsluttede straffesager steg med 3 pct. Sagsbehandlingstiden er omtrent uændret for civile ankesager, men er steget lidt for straffeankesager.

Højesteret

I 2021 modtog Højesteret 242 civile sager og 49 straffesager. Der er modtaget 23 pct. flere civile sager, men 18 pct. færre straffesager, så der samlet set er modtaget 13 pct. flere sager.

Sø- og Handelsretten

Sø- og Handelsretten har modtaget 15 pct. flere insolvensskiftesager end i 2020. Stigningen skyldes især en stigning i modtagne konkurssager. Der er dog stadig modtaget færre konkurssager i 2021 end i 2019.

Retten modtog 19 pct. færre civile sager. Samlet set har Sø- og Handelsretten modtaget 10 pct. flere sager.

Tinglysningssretten

I 2021 modtog Tinglysningssretten 2.188.515 anmeldelser til tinglysning. Det er nogenlunde på niveau med 2020.

COVID-19 gav skiftende retningslinjer og midlertidige retslokaler

Coronapandemien har, som i resten af samfundet, været et grundvilkår i 2021 for alle embeder under Danmarks Domstole. Domstolenes krisestab har gennem det meste af året mødtes for at drøfte anbefalinger.

Der har ved retterne været stort fokus på at afvikle sager sundhedsmæssigt forsvarligt samt på at skabe trygge rammer for medarbejdere og brugere. Det er generelt lykkedes at opretholde en høj aktivitet på alle sagsområder trods omstændighederne.

I starten af januar 2021 foretog Styrelsen for Patientsikkerhed en sundhedsfaglig besigtigelse af retslokalerne i Københavns Byret og Retten i Roskilde. Styrelsen var generelt positiv i forhold til de foranstaltninger, som var blevet implementeret ved retterne og domstolenes sundhedsmæssige anbefalinger og retningslinjer. Danmarks Domstoles krisestab opdaterede efter gennemgangen anbefalingerne til retterne.

sundhedsmæssigt forsvarligt. Derfor har Domstolsstyrelsen sammen med en række retter også i 2021 lejet lokaler rundt omkring i landet, hvorfra retterne har kunnet føre store sager, ligesom der flere steder er blevet ombygget lokaler i eksisterende retsbygninger til de større sager.

"Vi har siden foråret 2020 assisteret retterne med at leje midlertidige retslokaler, så retterne har kunnet fastholde et så højt aktivitetsniveau som muligt under hensyntagen til de sundhedsmæssige anbefalinger. Også i 2021 har de midlertidige lokaler muliggjort afvikling af flere større sager", siger Kristian Hertz, direktør i Domstolsstyrelsen.

I København har både Københavns Byret og Østre

Situationen i foråret indebar en række lempelser i anbefalingerne til retterne. Den 13. august 2021 kunne krisestaben desuden anbefale lettelse af alle restriktioner udover almindeligt fokus på sundhedsmæssigt forsvarlig håndtering og sagsafvikling. I det sene efterår medførte smitteudviklingen til gengæld forhøjet fokus på COVID-19-situationen. Krisestaben blev genaktiveret og kom frem til årsskiftet med en række anbefalinger til retterne. Der er fortsat fuldt fokus på at bidrage til at undgå smittespredning ved Danmarks Domstole.

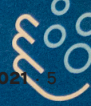
Midlertidige retslokaler

Behovet for større lokaler uden for retsbygningerne har i løbet af året især været presserende i større straffesager med flere tiltalte, hvor det har været svært at afvikle sagerne

Landsret ført retssager i lokaler på Christianshavn. I Aarhus arbejdede byretten gennem en periode i en kontorbygning ved Ringvejen, og i Esbjerg blev der lejet midlertidige lokaler ved havnen. Også andre retter har benyttet midlertidige lokaler.

Ny beredskabsplan

I kølvandet på COVID-19-nødberedskabet ved domstolene i foråret 2020 blev der nedsat en intern arbejdsgruppe, som skulle se på håndtering af fremtidige større kriser. Arbejdsgruppen afgav den 4. december 2020 anbefalinger til procedurer mv., der skal gælde ved domstolene i større kriser som COVID-19-krisen. Med udgangspunkt i de nye anbefalinger blev der i 2021 udarbejdet en ny og justeret fælles beredskabsplan for Danmarks Domstole.

- Undgå håndtryk.
- Undgå at røre kontaktpunkter som gelæder, knapper på automater, armlæn, bordoverflader.

- Holde afstand til andre brugere og ansatte.

- Hoste og nyse i ærmet eller i et engangsklud – ikke i dine hænder.
- Blive hjemme, hvis du er smittet eller har (selv milde symptomer) på ny coronavirus.

- Følge rettens anvisninger og henstillinger.
- Bede andre om at tage hensyn.
- Hjælpe hinanden med at følge de gode råd.

Følger I disse råd, kan I hjælpe med at stoppe smitten.

coronasmitte.dk

Stor tilfredshed blandt domstolenes brugere

Domstolenes brugerundersøgelse viste, at brugerne generelt har en god oplevelse, når de møder retsvæsenet. Klar kommunikation og god og respektfuld behandling scorer allerhøjest. Blandt andet i forhold til ensartethed efterlyses forbedringer.

Brugerfokus er helt centralt ved Danmarks Domstole og et af de fire nuværende strategiske mål. En brugerundersøgelse, hvis konklusioner indløb i 2021, er blandt de initiativer, som stiller skarpt på alle typer af brugere og deres oplevelser med domstolene. Undersøgelsen tegner et flot billede af den daglige indsats ved retterne, som brugerne generelt er meget tilfredse med, og domstolenes overordnede arbejde for ret og retfærdighed. På en skala fra 1 til 5 ligger den gennemsnitlige tilfredshed hos brugerne på 4,4. Privatpersoner er de mest tilfredse brugere, advokater er med scoren 4,3 de mindst tilfredse brugere.

”Set i lyset af, at vi er underlagt effektiviseringskrav, at domstolene sættes under yderligere pres af flere og tungere sager, og at vores sagsbehandlingstider på flere områder er stigende, er resultatet af brugerundersøgelsen meget tilfredsstillende. Sammenholdt med, at de internationale målinger gang på gang viser, at det danske retsvæsen har nogle af verdens bedste retsstatsgarantier, og at Danmark samtidig er det land i EU, hvor udgifterne til retsvæsenet udgør den mindste procentandel af BNP, er brugernes fine vurdering af vores indsats den største og vigtigste cadeau, vi kan få”, fastslår Kristian Hertz, Domstolsstyrelsens direktør.

Klar kommunikation

Dommeres og rettens øvrige medarbejders evne til at kommunikere klart og forståeligt er med et samlet resultat på 4,8 undersøgelsens topscorer. Stort set alle deltagende brugere i undersøgelsen tilkendegiver, at de forstår, hvad dommere og øvrige medarbejdere kommunikerer under et sagsforløb. Tidsvarende kommunikation er et erklæret delmål for domstolene.

’Ensartethed’ er det tema, som brugerne er mindst tilfredse med. Området får samlet 3,6 – den klart laveste score i undersøgelsen. Det er kun hyppige brugere af Danmarks Domstole med et bredt grundlag for at besvare, der er blevet spurgt om temaet. En stor del af disse brugere giver bl.a. udtryk for, at retterne løser deres opgaver uensartet, at de stiller forskellige krav til brugerne, og at der er stor forskel på de services, brugerne tilbydes.

”Vi søger jævnligt fælles løsninger på tværs af organisationen, som kan være med til at sikre, at vi fremstår mere ensartet på de områder, hvor det giver mening, og uden at vi går på kompromis med den enkelte rets og dommers uafhængighed. At øge ensartetheden på tværs af domstolene er et meget vigtigt indsatsområde for os, og vi kigger nærmere på, hvordan vi stykker flere elementer sammen, for undersøgelsen peger ikke entydigt på, om der skal sættes samlet ind nationalt, eller om regionale og lokale indsatser er løsningen”, siger Merethe Eckhardt, udviklingsdirektør i Domstolsstyrelsen.

Fakta

3.603 personer deltog i brugerundersøgelsen, som omfattede både professionelle og ikke-professionelle brugere inden for alle sagsområder.

Brugerne blev i et spørgeskema spurgt om selve deres sagsforløb og den service, de havde oplevet fra retten under sagsforløbet. Spørgeskemaundersøgelsen blev efterfølgende suppleret af en kvalitativ interviewrunde med deltagelse af 50 personer.

Du kan læse mere om brugerundersøgelsen og domstolenes brugerfokus i Retten Rundt 34.

Bevilling til bunkebekæmpelse

Igennem flere år har domstolene oplevet stigende sagsophobning og sagsbehandlingstider på flere områder, herunder straffesagsområdet. I 2021 besluttede regeringen at give domstolene en ekstra bevilling til bunkebekæmpelse på straffesagsområdet.

Sammenlignet med udgangen af 2020 steg sagsbehandlingstiderne i 2021 for mange typer sager ved både byretterne og de overordnede retter. For enkelte sagstyper er sagsbehandlingstiderne faldet; det gælder f.eks. konkurssager og almindelige fogedsager ved byretterne, civile ankesager ved landsretterne og konkurskarantænesager ved Sø- og Handelsretten og ved byretterne.

Flere dommere og dommerfuldmægtige deltog desuden i løbet af 2021, hvilket trak erfarne medarbejdere væk fra retterne. I alt blev der i 2021 frikøbt mere end 20 dommere og et antal dommerfuldmægtige til kommissionsarbejde.

Bevilling til nedbringelse af sagsbehandlingstider

Danmarks Domstole har igennem en årrække oplevet en sagsophobning og stigning i sagsbehandlingstider på især straffesagsområdet. Derfor tildelte regeringen i 2021 en bevilling til bunkebekæmpelse møntet på straffesagsområdet. I juni 2021 modtog domstolene således 25 mio. kr. til bunkebekæmpelse i 2021 og 47,5 mio. kr. i 2022. Formålet med bevillingen er at sikre, at stigningen i den samlede overbeholdning af straffesager ved byretterne begrænses. Ved landsretterne betyder bevillingen, at overbeholdningen indtil videre kan fastholdes på et nogenlunde stabilt niveau.

De enkelte byretter har selv fået mulighed for at vurdere, hvordan midlerne fra bevillingen anvendes mest hensigtsmæssigt i forhold til at fastholde og rekruttere jurister og/eller kontorfunktionærer til at afvikle sagerne. Midlerne uddeles efter, hvor der er størst aktivitet og ophobning af straffesager.

Bevillingen har også betydet, at de ekstra COVID-19-bunkebekæmpelsesafdelinger ved landsretterne kunne fastholdes i 2. halvår af 2021 og kan fastholdes i 2022. I 2022 er der ligeledes sikret finansiering til at opretholde to ekstra afdelinger i Østre Landsret og en ekstra afdeling i Vestre Landsret til bunkebekæmpelse.

Stigning i antallet af domsmandssager

Domstolene har i flere år stået over for den store udfordring, at retterne modtager flere straffesager, end der er kapacitet til at behandle. Det betyder, at bunken af verserende straffesager er vokset, og den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er steget som en konsekvens heraf.

Stigningen i antallet af straffesager dækker i høj grad over et øget antal domsmandssager, der er særligt ressourcekrævende, og en generelt øget kompleksitet i sagerne, hvilket har givet sig udslag i en stigning i den gennemsnitligt anvendte tid per straffesag. Det viser Danmarks Domstoles årsrapport for 2021.

Dertil kommer, at det i lyset af COVID-19-situationen og sundhedsmyndighedernes anbefalinger i 2020 og starten af 2021 ikke har været muligt at afvikle sager ved domstolene med sædvanlig kadence.

Domstolenes økonomi

En stigning i navnlig antallet af straffesager har sat en række retter under pres. Der vil blive søgt en løsning på de strukturelle udfordringer som led i forhandlingerne om en ny flerårsaftale for domstolene for perioden 2023-2026.

Domstolenes økonomi er fastlagt i en administrativ flerårsaftale for perioden 2019-2022, ifølge hvilken domstolene er underlagt et årligt omprioriteringsbidrag på 1,2 pct. Der er i perioden udmøntet ekstra bevillinger til bl.a. bunkebekæmpelse på straffesagsområdet (25 mio. kr. i 2021 og 47 mio. kr. i 2022). Derudover er der udmøntet godt 30 mio. kr. til behandling af et øget antal familieretlige sager i 2021-2023 som følge af bunkebekæmpelsesindsatsen i Familieretshuset. Endelig er der også afsat ca. 600 mio. kr. til udviklingen af et nyt straffe- og skiftesystem.

"Det er tilfredsstillende, at domstolene har mødt lydhørhed, og at økonomien er blevet styrket til brug for målrettede indsatser vedrørende sagsafviklingen og digitalisering. Der er

på nuværende tidspunkt dog ikke sikret midler til en langsigtet indsats, som kan nedbringe sagsbehandlingstiderne til et tilfredsstillende niveau. Der forestår derfor en vigtig opgave i at forhandle en ny flerårsaftale for domstolene, der kan muliggøre en løsning af de strukturelle udfordringer", siger Kristian Hertz, Domstolsstyrelsens direktør.

Det har i de senere år også vist sig at være en udfordring at tilvejebringe retssale af en sådan størrelse, at straffesager med mange tiltalte kan afvikles sikkert og på værdig vis. En væsentlig forklaring herpå er stigningen i antallet af straffesager med mange tiltalte. Dette tema forventes også sammen med behovet for en styrkelse af digitaliseringsindsatsen at være en vigtig del af drøftelserne i forbindelse med en ny flerårsaftale.

Det digitale retsvæsen

I 2021 er den digitale transformation af domstolene fortsat. En moderniseret udgave af de vigtige DSI-systemer er blevet udrullet, og Finansudvalget tilsluttede sig aktstykket til det nye digitale system til behandling af straffe- og skiftesager. Der har også været fremdrift i domstolenes øvrige it-projekter.

Danmarks Domstole gennemgår en omfattende digital transformation. Processen er nødvendig for, at domstolene kan løfte sin vigtige samfundsmæssige opgave, og for at brugerne kan tilgå Danmarks Domstole på en effektiv måde. Det er desuden vigtigt, at domstolene tilpasser sig offentlighedens forventninger til retssystemet og lovgivningen med tids-svarende løsninger. For at kunne imødekomme krav om sikkerhed, understøttelse af medarbejdernes arbejdsgange og teknologiske fremskridt er nyudvikling samt en større modernisering og udskiftning af den eksisterende systemportefølje topprioritet. Sideløbende sikres en stabilisering af de ældre systemer – der på fagsprog kaldes 'legacy-systemer' – flere år frem.

"For retterne skal indsatsen betyde, at it-systemerne giver en mere moderne, målrettet, stabil og sikker understøttelse af det daglige arbejde. Retssalenes it-udstyr skal fungere og være nemt tilgængeligt, og de forskellige it-systemer må ikke være nede eller langsomme. For domstolenes brugere skal de opgraderede og nye digitale løsninger sikre hurtig og ensartet sagsbehandling og aktivt bidrage til oplevelsen af ret og retfærdighed i Danmark", siger Domstolsstyrelsens it-direktør, Martin Wood.

Retterne fik opdaterede it-systemer

DSI-systemerne er legacy-systemer, som Domstolsstyrelsen arbejder på at levetidsforlænge. I år har styrelsen udrullet et systemtiltag i byretterne og de overordnede retter, som har ført til modernisering og mærkbare forbedringer i driften på systemerne. Implementeringen er sket, uden at arbejds-gangene ved retterne og de overordnede retter er blevet påvirket nævneværdigt. Udrulningen til Grønland og Færøerne er under planlægning.

Udvikling af nyt straffe- og skiftesystem igangsat

Et vigtigt element i domstolenes digitaliseringsstrategi er det nye system til straffe- og skiftesager. I oktober 2021 tilsluttede Finansudvalget sig et aktstykke på cirka 600 mio. kr. til systemet, som muliggør digital behandling af straffe- og skiftesager. Løsningen vil gavne retterne, når de årligt behandler et stort antal straffesager og skiftesager, og også komme de mange øvrige brugere til gode. Efter Finansudvalgets tilslutning overgik projektet, som kaldes Straffe- og skifteprogrammet, til fasen med at udvikle den første delleverance af løsningen, som er en

skifteportal, der understøtter indmeldelse af krav i dødsbo-sager. Den samlede straffe- og skifteløsning er planlagt til at være færdigimplementeret med udgangen af 2026.

Domsdatabasen taget i brug internt

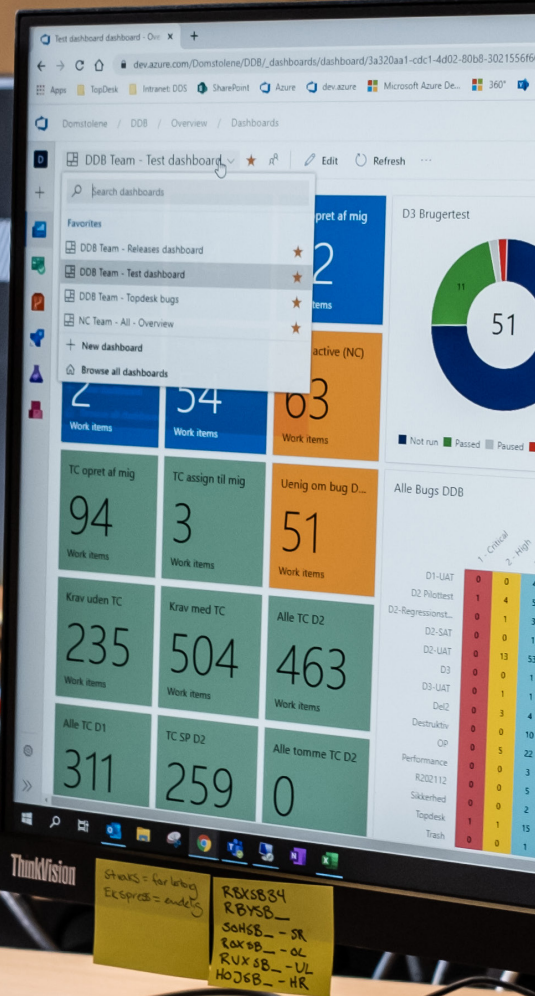
Domsdatabasen har været længe undervejs, men i november 2021 tog domstolene et vigtigt skridt mod at sætte Domsdatabasen i drift. Sagsbehandlerportalen, som ligger til grund for databasen, blev taget i brug. Domsdatabasens Behandlingsenhed ved Retten på Bornholm gik derefter straks i gang med at bruge systemet samt kategorisere, pseudonymisere og overføre domme til databasen. Den offentlige adgang til Domsdatabasens webportal og dens domme blev åbnet 6. januar 2022.

NemID opgraderet til MitID

Overgangen fra NemID til MitID har også betydning for Danmarks Domstole, som bruger identifikationsløsningen på minretssag.dk. MitID Privat er i 2021 implementeret på minretssag.dk, som nu både understøtter NemID og MitID.

Stabilisering af Kassesystemet

Domstolsstyrelsen gik i 2021 i gang med at stabilisere retternes kassesystem, hvilket indebærer en udskiftning af dele af systemet. Desuden får alle bonprintere og kasse-pc'er ny hardware.

Nye retsafgifter

En ny lov om retsafgifter, der trådte i kraft i 2021, skal forenkle reglerne på området.

Retsafgifter har stor betydning for borgere, der skal anlægge en sag ved domstolene, og for de medarbejdere ved domstolene, som sidder med sagsbehandlingen på området. I 2021 fik domstolene nye, forenklede retsafgifter. Loven trådte i kraft for sager, der blev anlagt efter den 1. oktober 2021.

Forud for lovændringen foretog Danmarks Domstole en række nødvendige ændringer. En af dem var at opdatere blanketter og vejledninger med de nye afgifter. Den nye retsafgiftslov

indebærer bl.a. ændringer i afgifter for civile sager, fogedsager, skiftesager og anke- og kæresager.

Loven har til formål at forenkle reglerne om retsafgifter og erstatter den gældende retsafgiftslov.

Du kan læse mere om loven og finde de nye retsafgifter på domstol.dk.

Det internationale samarbejde

Danmark placerede sig igen i år flot i EU-Kommissionens måling af uafhængighed og vurderes fortsat til at være et af de mindst korrupte lande i EU. Polen blev i 2021 ekskluderet fra det europæiske netværk for domstolsadministrationer.

I 2021 har de danske domstoles internationale engagement fortsat været præget af COVID-19. Kun enkelte dommere har haft lejlighed til at deltage i international kompetenceudvikling, og internationale møder i f.eks. EU og Europarådet har næsten alle været afholdt virtuelt eller som hybrid-møder. Domstolsstyrelsens internationale arbejde støtter op om domstolenes overordnede vision og mål og er med til at sikre, at domstolene er i stand til at løse sager med et internationalt tilsnit i høj kvalitet. Indsatsen bidrager desuden til at udvikle Danmarks Domstole og den internationale faglighed ved domstolene.

Retssikkerhed på den internationale dagsorden

EU-Kommissionen udgav i juli måned to rapporter med fokus på domstolene og retssikkerhed: Rule of Law-rapporten og EU Justice Scoreboard. Rapporterne er to af kommissionens væsentligste værktøjer i indsatsen for at styrke retssikkerhed i medlemsstaterne og har bl.a. til formål at identificere trusler mod retsstatsprincipperne og styrke dialog herom på tværs af Europa.

I kommissionens EU Justice Scoreboard 2021 måltes bl.a. opfattelsen af domstolenes uafhængighed i befolkningen generelt og mere specifikt i erhvervslivet. Resultatet viste en generel forbedring i 2/3 af EU-medlemsstaterne siden 2016. De tre topplaceringer gik til Østrig, Finland og Tyskland, mens bundplaceringerne gik til Polen, Slovakiet og Kroatien. Danmark placerede sig på en sjetteplads.

Rule of Law-rapporten for 2021 anerkendte Danmark som et af de mindst korrupte lande i EU. Uagtet et mindre fald i den danske score, sammenlignet med tidligere år, er opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed fortsat og historisk set 'høj' for offentlighedens vedkommende og 'meget høj' for erhvervslivets vedkommende. Rapporten nævnte desuden, at tidligere konstaterede mangler angående digitalisering af retsvæsenet er under afhjælpning.

Kommissionen udtrykte i begge rapporter bekymring for, om finansieringen af Danmarks Domstole er tilstrækkelig, og henviste til, at Danmark gennem mange år har haft lave udgifter til domstolene og et lavt antal dommere set i forhold til indbyggerantallet.

Eksklusion af den polske domstolsstyrelse

Udfordringerne for retsvæsenet i Polen og Ungarn var i 2021 igen i fokus i ENCJ, det europæiske netværk for domstolsadministrationer. Den polske domstolsstyrelse (Krajowa Rada Sadownictwa – KRS) blev på en ekstraordinær generalforsamling i ENCJ den 28. september 2021 ekskluderet på grund af manglende uafhængighed.

Beslutningen var en trist, men nødvendig reaktion på års reformer, der har udvandet uafhængigheden i det polske retsvæsen. Eksklusionen var samtidig kulminationen på et langvarigt forløb, der startede med en suspendering i 2018, efterfulgt af talrige ufrugtbare forsøg på dialog mellem ENCJ og KRS om den manglende uafhængighed.

fortsættes ►

Europarådet hædrede Domstolsstyrelsen med en podieplads

Europarådet uddeler 'Crystal Scales of Justice' til særligt innovative tiltag, som er med til at forbedre effektivitet og kvalitet i retsvæsner i det bredere Europa. I 2021 blev Danmark nomineret for vores digitale læringsværktøj www.kenddinret.dk og quizzen www.domstolsdysten.dk. Europa-rådet havde desuden nomineret Ukraine og Frankrig. Vi vandt desværre ikke, men fik mange flotte ord med på vejen af juryen, som bl.a. lagde vægt på, at initiativerne med fordel kan udbredes til andre lande.

Førsteplads når det gælder retsstatsgarantier

For sjette gang i træk indtog Danmark en flot førsteplads, når det gælder retssikkerhedsgarantier, i 2021-udgaven af World Justice Projects 'Rule of Law Index'. World Justice Project er en uafhængig, tværfaglig organisation, der arbejder for at fremme retsstatsprincipperne over hele verden. Organisationens rapport 'Rule of Law Index' har til formål bl.a. at kunne bruges som et udgangspunkt for fastsættelsen af benchmarks, gennemførelsen af reformer og at øge værdsættelsen af og forståelsen for retsstatsens grundlæggende betydning. Indekset evaluerer retsstatsprincippet, baseret på mere end 138.000 husstands- og 4.200 ekspertundersøgelser i 139 lande og jurisdiktioner.

Europarådet hædrede Domstolsstyrelsen med en podieplads

Europarådet uddeler 'Crystal Scales of Justice' til særligt innovative tiltag, som er med til at forbedre effektivitet og kvalitet i retsvæsner i det bredere Europa. I 2021 blev Danmark nomineret for vores digitale læringsværktøj www.kenddinret.dk og quizzen www.domstolsdysten.dk. Europa-rådet havde desuden nomineret Ukraine og Frankrig. Vi vandt desværre ikke, men fik mange flotte ord med på vejen af juryen, som bl.a. lagde vægt på, at initiativerne med fordel kan udbredes til andre lande.

Førsteplads når det gælder retsstatsgarantier

For sjette gang i træk indtog Danmark en flot førsteplads, når det gælder retssikkerhedsgarantier, i 2021-udgaven af World Justice Projects 'Rule of Law Index'. World Justice Project er en uafhængig, tværfaglig organisation, der arbejder for at fremme retsstatsprincipperne over hele verden. Organisationens rapport 'Rule of Law Index' har til formål bl.a. at kunne bruges som et udgangspunkt for fastsættelsen af benchmarks, gennemførelsen af reformer og at øge værdsættelsen af og forståelsen for retsstatsens grundlæggende betydning. Indekset evaluerer retsstatsprincippet, baseret på mere end 138.000 husstands- og 4.200 ekspertundersøgelser i 139 lande og jurisdiktioner.

Europarådet hædrede Domstolsstyrelsen med en podieplads

Europarådet uddeler 'Crystal Scales of Justice' til særligt innovative tiltag, som er med til at forbedre effektivitet og kvalitet i retsvæsner i det bredere Europa. I 2021 blev Danmark nomineret for vores digitale læringsværktøj www.kenddinret.dk og quizzen www.domstolsdysten.dk. Europa-rådet havde desuden nomineret Ukraine og Frankrig. Vi vandt desværre ikke, men fik mange flotte ord med på vejen af juryen, som bl.a. lagde vægt på, at initiativerne med fordel kan udbredes til andre lande.

Førsteplads når det gælder retsstatsgarantier

For sjette gang i træk indtog Danmark en flot førsteplads, når det gælder retssikkerhedsgarantier, i 2021-udgaven af World Justice Projects 'Rule of Law Index'. World Justice Project er en uafhængig, tværfaglig organisation, der arbejder for at fremme retsstatsprincipperne over hele verden. Organisationens rapport 'Rule of Law Index' har til formål bl.a. at kunne bruges som et udgangspunkt for fastsættelsen af benchmarks, gennemførelsen af reformer og at øge værdsættelsen af og forståelsen for retsstatsens grundlæggende betydning. Indekset evaluerer retsstatsprincippet, baseret på mere end 138.000 husstands- og 4.200 ekspertundersøgelser i 139 lande og jurisdiktioner.

Europarådet hædrede Domstolsstyrelsen med en podieplads

Europarådet uddeler 'Crystal Scales of Justice' til særligt innovative tiltag, som er med til at forbedre effektivitet og kvalitet i retsvæsner i det bredere Europa. I 2021 blev Danmark nomineret for vores digitale læringsværktøj www.kenddinret.dk og quizzen www.domstolsdysten.dk. Europa-rådet havde desuden nomineret Ukraine og Frankrig. Vi vandt desværre ikke, men fik mange flotte ord med på vejen af juryen, som bl.a. lagde vægt på, at initiativerne med fordel kan udbredes til andre lande.

Førsteplads når det gælder retsstatsgarantier

For sjette gang i træk indtog Danmark en flot førsteplads, når det gælder retssikkerhedsgarantier, i 2021-udgaven af World Justice Projects 'Rule of Law Index'. World Justice Project er en uafhængig, tværfaglig organisation, der arbejder for at fremme retsstatsprincipperne over hele verden. Organisationens rapport 'Rule of Law Index' har til formål bl.a. at kunne bruges som et udgangspunkt for fastsættelsen af benchmarks, gennemførelsen af reformer og at øge værdsættelsen af og forståelsen for retsstatsens grundlæggende betydning. Indekset evaluerer retsstatsprincippet, baseret på mere end 138.000 husstands- og 4.200 ekspertundersøgelser i 139 lande og jurisdiktioner.

Samarbejde om det familieretlige system

Siden etableringen af det nye familieretlige system i foråret 2019 har der været et formaliseret samarbejde mellem Familieretshuset og Danmarks Domstole på et strategisk, taktisk og operationelt niveau.

Samarbejdet har også i 2021 hovedsageligt været fokuseret på nøgletal om sagsantal og sagsbehandlingstider samt problemstillinger og praktiske udfordringer på tværs af det familieretlige system, herunder kvaliteten af Familieretshusets sagsoplysning og sagsovergange.

I 2021 blev der dog på grund af COVID-19-pandemien kun afholdt et enkelt møde i det såkaldte taktiske forum mellem Familieretshuset og Danmarks Domstole.

Der er både på lokalt niveau og i det taktiske og strategiske samarbejde generelt et godt samarbejde mellem Familieretshuset og domstolene. Det familieretlige system er nu implementeret. Det er bl.a. derfor besluttet, at der fremadrettet – ved siden af det operationelle niveau – alene skal være ét centralt samarbejdsforum mellem Familieretshuset og Danmarks Domstole.

Et travlt år med persondataret

Fokus har i 2021 været på at bistå med rådgivning om persondataretten til projekter og større opgaver samt bunkebekæmpelse på tilsynsområdet.

De mange store opgaver og projekter ved Danmarks Domstole som Straffe- og skifteprogrammet, NgDP-projektet (Næste generation Digital Post) og Domsdatabasen har løbende haft behov for rådgivning om persondataretten.

Der har desuden været fokus på at få gennemført selvevalueringsprogram og servicebesøg ved embederne, som i 2020 blev udskudt på grund af COVID-19-pandemien. Selvevalueringsprogram og servicebesøg er i foråret 2021 blevet gennemført for region Sydjylland. I årets 4. kvartal blev selvevalueringsprogram for region Øst- og Nordsjælland delvist gennemført. Servicebesøg og regionalt netværksmøde udestår. Igen i 2021 har COVID-19-pandemien betydet udskyldelse af nogle selvevalueringsprogrammer og servicebesøg.

Det nationale netværksmøde for DPO'er (databeskyttelsesrådgivere) med fokus på bevidsthedsskabelse om data- og informationssikkerhed blev i foråret afholdt virtuelt.

Bunkebekæmpelse på tilsynsområdet

En meget stor mængde ekstraopgaver i 2020 i Domstolsstyrelsen som følge af COVID-19-pandemien, og dermed et stort ressourcetræk, har medført et efterslæb i forhold til behandling af anmeldelser af brud på persondatasikkerheden og klager over retternes behandling af personoplysninger. Domstolsstyrelsen har derfor i 2021 prioriteret en særlig indsats for at få behandlet sagerne.

Bedste Praksis

Danmarks Domstoles Bedste Praksis-konsulenter bistår bl.a. retterne med at analysere og tilrettelægge gode arbejdsgange. Forløbene aftales konkret med den enkelte afdeling eller retten.

Da Danmark i foråret 2021 genåbnede, blev det atter muligt for Bedste Praksis-enheden at komme ud til retterne for at samarbejde om sagsgange, afholde temadage og facilitere lean-forløb med forskelligt fokus og formål. Det er vigtigt for samarbejdet og processen, at Bedste Praksis kan være fysisk til stede ved retterne, men samfundsnedlukningerne i 2020 og 2021 har også givet Bedste Praksis den vigtige læring, at nogle møder med fordel kan foregå virtuelt.

Bedste Praksis kunne i 2021 gennemføre de traditionelle 'Efterårstræf' for afdelingsledelserne. Formålet var at understøtte og sætte fokus på emner, som går på tværs af fagområder og retterne. På træf for afdelingsledelserne i fogedretterne, skifteretterne, familieretterne, fællessekretariatene, rets-afdelingerne og landsretterne var der afsat god tid til, at der i fællesskab kunne ses på emnerne digitalisering og ensartethed på tværs af retterne. Samme emner var bærende for det senere træf for administrationerne. Derudover var der som altid afsat tid til den faglige videndeling og erfaringsudveksling på de enkelte fagområder.

Værdi for mange

I 2021 har Bedste Praksis haft særligt fokus på opgaver og projekter, som kommer mange retter til gode. En af de større opgaver er at udfinde bedste praksis i opstartsfasen i alle familieretssager for at effektivisere og ensarte sagsbehandlingen på området. Bedste Praksis har videre deltaget i projekter i Domstolsstyrelsen og bidraget med praktisk viden til blandt andet en ny digital post-løsning (NgDP) og MitID.

Da den nye retsafgiftslov trådte i kraft den 1. oktober 2021, udarbejdede Bedste Praksis et notat til retternes brug med det formål at bringe overblik over de nye, omfattende ændringer, særligt i forhold til retternes arbejdsgange.

I den sidste del af året deltog Bedste Praksis i arbejdet med at analysere årsager til omberømmelse og udsættelse af straffesager, efter at retterne havde udført et stort registreringsarbejde hen over fire uger. Arbejdet fortsætter i 2022.

Rigsretten blev samlet

Den første rigsretssag i 26 år forudsatte et stort forarbejde og hurtig implementering af to helt nye it-systemer.

Da Rigsretten den 2. september 2021 åbnede dørene til første hovedforhandling i sagen mod folketingsmedlem og forhenværende minister Inger Støjberg, var det første gang i 26 år, at Rigsretten blev samlet. Rigsretssagen blev afviklet i lokaler i Eigtveds Pakhus på Christianshavn. Forud for rigsretssagens begyndelse bistod Domstolsstyrelsen – sammen med eksterne rådgivere – Rigsretten, hvis sekretariat er placeret i Højesteret, med at gøre lokalerne klar til hovedforhandlingerne.

Tæt samarbejde med Højesteret

Arbejdet med at opsætte Rigsretten foregik i tæt samspil med Højesteret og involverede alt fra økonomi over hjemmeside til den fysiske klargørelse og teknik. Fokus var på at sikre brugervenlighed, og at retssalen optrådte med en værdighed, der passede til sagens karakter. Rigsretten lagde især vægt på, at sagens tyngde skulle afspejles i lokalernes indretning og it-understøttelsen.

Til afvikling af rigsretssagen satte Domstolsstyrelsen derfor to helt nye digitale systemer op: ét system til at optage lyd i retssalen og ét system til stemmegenkendelse, som transskriberer al tale. Domstolsstyrelsen arbejdede desuden med at få retssalen til at fremstå ordentlig. Konfigureringen og opsætningen af alt udstyr i Eigtveds Pakhus skete på blot en måned i august 2021.

Plads til dommere, tilskuere og journalister

Dommerpodiet havde på grund af Rigsrettens dommerantal en meget anderledes konstruktion end i almindelige retssale. Rigsretten bestod af 13 dommere fra Højesteret og det samme antal medlemmer valgt af Folketinget. De i alt 26 dommere var placeret efter et særligt system. Rigsrettens formand, Thomas Rørdam, sad centralt ved dommernes borde, som var hævet over tilskuerpladserne.

Der var plads til ca. 80 tilhørere i selve rigsretssalen. Derudover blev der etableret et særligt lokale, hvori sagen blev gengivet med lyd og billede for de fremmødte. Lokalet blev primært benyttet af journalister.

Rigsretssagen blev gennemført fra september til november 2021, hvorefter proceduren blev afviklet. Domsafsigelsen skete den 13. december 2021.

Fyldte telte og gode debatter på Folkemødet

Folkedomstolen blev igen i år sat på Folkemødet på Bornholm med et stort publikum som nævnninge.

Retspræsidenten ved Retten på Bornholm, Henrik Engell Rhod, agerede dommer, mens Dommerforeningens formand, Mikael Sjöberg, var vært. Med i retssagen var også vicesstatsadvokat Gyrithe Ulrich som anklager, advokat Karoline Normann som forsvarer, en tiltalt og et vidne. De to sidstnævnte deltagere var begge skuespillere. Sagen, der skulle behandles, satte fokus på det i 2021 højaktuelle emne om eventuel dobbelt straf i relation til en COVID-19-relateret lovovertrædelse og omhandlede en demonstration.

”Det er niende år, at domstolene i en eller anden form er med på Folkemødet. Jeg synes, det er vigtigt, at vi som den tredje statsmagt er til stede. Det er også altid spændende at være dommer i Folkedomstolen og kunne bruge den platform til at fortælle publikum om retsvæsenet, f.eks. hvad det vil sige at være domsmand”, siger Henrik Engell Rhod.

Dommerforeningens formand, Mikael Sjöberg, supplerer:

”Det er vigtigt, at Folkedomstolen tager udgangspunkt i en rigtig sag og er med rigtige aktører fra en retssal. Der er mange mennesker, der ikke rigtig ved, hvordan en sag ved en dansk domstol fungerer, og den oplevelse får de med Folkedomstolen. For mig som dommer er det også godt at være åben og have dialog med publikum. Det giver Folkemødet en vigtig mulighed for”.

Lørdag aften rundede Danmarks Domstole stort set Folkemødet af med Mads Steffensen som vært i 'Mads og rets-dilemmaerne'. I år handlede dilemmaerne om klima, miljø og natur – flere af dem med et muligt juridisk twist.

”Jeg er glad for, at vi deltog på Folkemødet i år, selvom COVID-19 gav mange begrænsninger. Det er vigtigt, at vi bidrager til den demokratiske samtale om retsvæsenet og rettigheder. Og det fik vi sat på dagsordenen under vores to debatter. Folkedomstolen var som altid spændende og engageret og emnet jo højaktuelt. Dilemmadebatten var både seriøs og sjov og gav stof til eftertanke”, siger Merethe Eckhardt, udviklingsdirektør i Domstolsstyrelsen.

DANMARKS DOMSTOLE PROGRAM PÅ FOLKEMØDET 2021

Find os på scene 6 og 11
- eller følg med live på www.folkemoedet.dk

FOLKEDOMSTOLEN:
Forhøjet straf under
Covid-19-pandemien?
Døm selv!

Lørdag den 19. juni kl. 15
Scene 6

En person deltager i en demonstration mod restriktioner, som er indført i anledning af Covid-19-pandemien. Demonstrationen udvikler sig voldeligt, og politiet opløser derfor demonstrationen. En person klæber sten mod politiet, og personen tiltales for vold. Skal straffen fordobles, fordi lovovertrædelsen er begået under Covid-19-pandemien?

Døm selv som nævning i en sag inspireret af den virkelige verden. Den tiltalte og vidnerne er skuespillere - anklager, forsvarer og dommer er den ægte vare.

Deltagere:
Mikael Sjöberg, landsdommer og formand for Dommerforeningen.
Karoline Normann, advokat, Stagetorn Advokater.
Gyrithe Ulrich, vicesstatsadvokat, Statsadvokaten i København.
Henrik Engell Rhod, retspræsident, Retten på Bornholm.

Mads Steffensen
og retsdilemmaerne om **klima, natur og verdensmål**

Lørdag den 19. juni kl. 18:15
Scene 11
Livestreames på www.folkemoedet.dk, hvor alle kan følge med live.

Hvad gør du, når du opdager, at din kollega ikke deler dine grønne værdier? Bør private være ansvarlige for mere natur? Og kan du tvinge din nabo, til at sortere affald?

Det er nogle af de dilemmaer, som Mads Steffensen og et panel skal diskutere. Mads Steffensen er moderator og leder panelet gennem dilemmaer om enkeltpersoners og samfundets grønne samvittighed.

Paneldeltagere:
Jarl Cordua, politisk kommentator, radiovært mm.
Maria Reumert Gjerding, præsident i Danmarks Naturfredningsforening.
Ingrid Reumert, VP i Velux og formand for Rådet for Energieffektiv omstilling.
Stine Bardeleben Helles, partner i Helles & Docherty, rådgiver mm.

Moderator: Mads Steffensen, journalist, radio- og tv-vært.

DANMARKS DOMSTOLE

Relancering af kenddinret.dk

Danmarks Domstole relancerede i 2021 det digitale læringsunivers kenddinret.dk, som henvender sig til udskolingselever og gymnasieklasser.

Hvorfor er magtens tredeling vigtig? Hvad betyder EU-domstolen for det danske retssystem? Og hvilke forskelle er der på det danske og det amerikanske retssystem? Det er nogle af de spørgsmål, som elever kan få svar på, når de bruger læringsuniverset kenddinret.dk, som Danmarks Domstole i 2021 relancerede i en moderne og opdateret version. Formålet med universet er at bidrage til unges viden om en grundpille i det danske demokrati: det uafhængige retsvæsen.

Universet er målrettet henholdsvis elever i folkeskolens ældste klasser og samfundsfag i gymnasiet, men kan bruges af alle, der har interesse i at lære vores retssystem at kende. Den opdaterede hjemmeside har fået interaktive læringsværktøjer, et nyt look og opgaver i øjenhøjde med unges hverdag og er en

blanding af information, videoer, web-stories, lydfortælling, rollespil, quizzet og opgaver.

Den store variation af pædagogiske virkemidler skal styrke elevernes opmærksomhed og engagement, samtidig med at de kommer igennem Børne- og Undervisningsministeriets mål for undervisningen i både udskolingen og gymnasiet om det danske retssystem.

Kenddinret.dk blev nomineret til Karnovs Nytænkerpris 2021, men måtte dog nøjes med æren.

Du kan se mere på kenddinret.dk

Store Kongensgade 1-3
1264 København K

Telefon 7010 3322
www.domstol.dk